

УДК 338.4

Н.І.Верхоглядова, д.е.н., О.Є.Россіхіна,
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури,
м. Дніпропетровськ

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Визначені стадії життєвого циклу будівельної продукції. Проаналізовані фактори конкурентоспроможності підприємства та виявлено місце якості продукції серед цих факторів. Сформульовані завдання управління якістю продукції будівельного підприємства.

Определены стадии жизненного цикла строительной продукции. Проанализированы факторы конкурентоспособности предприятия и выявлено место качества продукции среди этих факторов. Сформулированы задания управления качеством продукции строительного предприятия.

The article investigates the life cycle stages of building products. Analyzed-synthesized factors of enterprise competitiveness and found a place of quality products among these factors. Formulated quality control set of building enterprise.

Ключові слова: життєвий цикл, будівельна продукція, фактори конкурентоспроможності, якість, управління якістю.

Сучасні економічні умови країни характеризуються високими темпами розвитку ринкових відносин, інтеграційних процесів, що припускають ріст рівня конкуренції в провідних галузях економіки, до яких відноситься будівництво, зокрема житлове будівництво. У сфері житлового будівництва конкуренція проявляється під час проведення підрядних торгів на проектування житла, поставку та виробництво матеріалів, робіт і послуг на його будівництво, інших робіт, зокрема, що забезпечують дотримання проектних показників і нормативів у процесі будівництва й реконструкції, а також робіт і послуг, пов'язаних з ефективним і якісним обслуговуванням житла на стадії його експлуатації.

Проблема управління якістю продукції розглядається у наукових працях Ю.Адлера, С.Брю, А.Гличева, Е.Демінга, Дж.Джурана, В.Зоткіна, В.Ліфіца, І.Мазура, Н.Рожевої, М.Світкіна, Ф.Тейлора, А.Фейгенбаума, Дж.Харрінгтона та ін. Проблеми управління якості продукції в будівництві розглядаються у працях А.Батрака, Н.Варламова, В.Васильєва, Н.Барановської, А.Большакова, П.Діксона, С.Єршової, І.Степанова, В.Фролова та ін.

Завдання статті – дати визначення терміну «якість продукції» та визначити місце якості будівельної продукції серед факторів конкурентоспроможності підприємства.

Не зважаючи на значне число наукових публікацій, присвячених дослідженню проблем управління конкурентоспроможністю різних ринкових суб'єктів і галузей, недостатньо вивченими залишаються питання теорії й методичного забезпечення підвищення конкурентоспроможності підприємств вітчизняного будівельного комплексу в умовах конкурентного середовища.

Для початку визначимо основні стадії життєвого циклу будівництва споруд, які є продукцією будівельного підприємства. До них відносяться (рис. 1):

1. вивчення будівельного ринку;
2. будівельне проектування та розробка технічних вимог;

3. матеріально-технічне постачання;
4. підготовка та організація будівельного процесу;
5. виробництво будівельно-монтажних робіт;
6. контроль якості, проведення випробувань готової будівельної продукції;
7. реалізація та розподіл готової будівельної продукції;
8. технічна експлуатація готової будівельної продукції;
9. капітальний ремонт і модернізація.

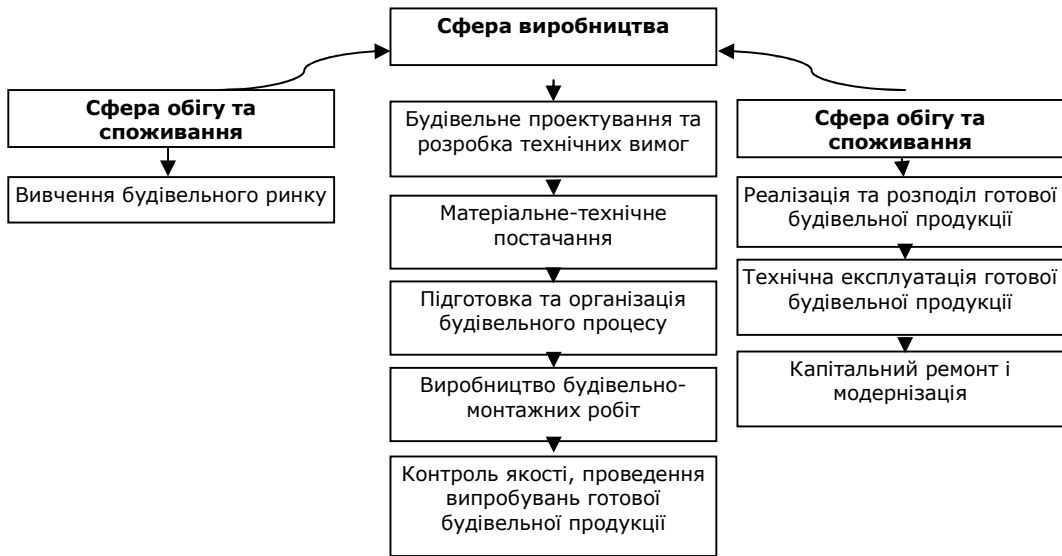

Рис. 1. Життєвий цикл будівництва споруди в сучасних умовах

Необхідно відмітити, що категорія «якість» і відповідні їй визначення (якість інвестиційного проекту, якість сировини та матеріалів, що комплектують вироби, якість будівельних і монтажних робіт тощо) присутні на всіх стадіях життєвого циклу будівництва. Кінцевим продуктом будівельного підприємства є зведення будівлі. І в даному випадку доцільно розглянути якість будівельного продукту.

Якість продукції – це сукупність властивостей та характеристик продукції, що надають їй здатність задовольняти обумовлені або передбачувані потреби. Конкурентоспроможність продукції визначається факторами конкурентоспроможності підприємства, де одним з основних факторів конкурентоспроможності є якість. На рис. 2 представлено місце якості продукції серед факторів конкурентоспроможності підприємства [4].

МЕНЕДЖМЕНТ

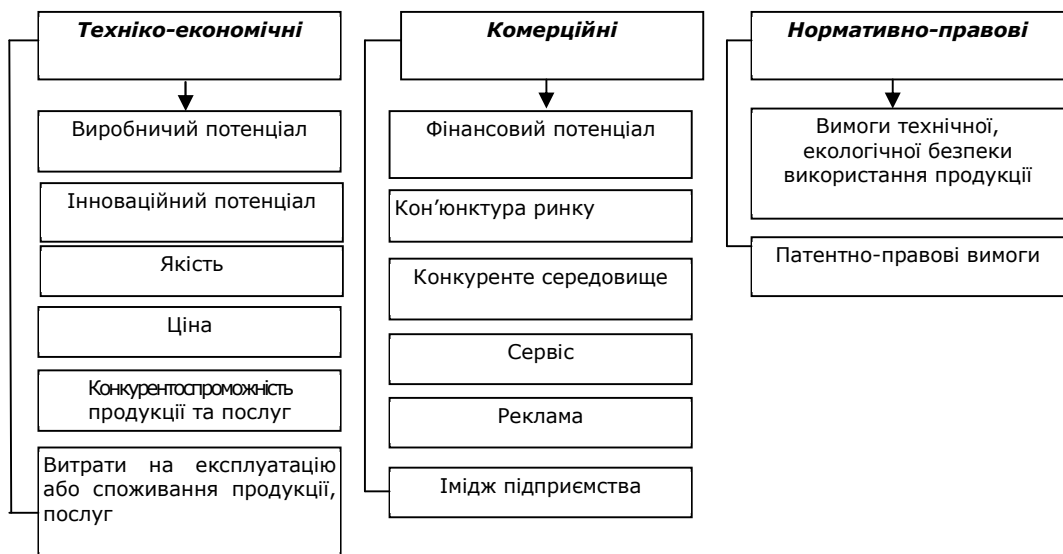

Рис. 2. Місце якості продукції серед факторів конкурентоспроможності

У загальному випадку можна вважати, що якість продукції є мірою задоволення конкретної потреби тим або іншим видом товару. Під якістю продукції варто розуміти ступінь задоволення цією продукцією конкретної потреби, або її конкурентоспроможності в умовах ринку. Основним моментом у даному визначенні є вимога, щоб якість оцінювалася тільки у зв'язку з заданою конкретною потребою.

Зі сказаного можна зробити висновок, що управління якістю повинне бути цілеспрямованим, а основна вимога до такої цілеспрямованості впливає з умови повного задоволення попиту споживачів шляхом підвищення конкурентоспроможності будівельної продукції та поліпшення умов її експлуатації.

Розглядаючи одержання максимального рівня конкурентоспроможності підприємства у вигляді критерію оптимальності функціонування будівельного підприємства, важливо правильно враховувати фактори, що впливають на рівень якості продукції, що випускається. До основних факторів можна віднести:

- ✓ якість використовуваної технічної документації за реалізованим підрядним проектом;
- ✓ якість застосовуваних будматеріалів;
- ✓ чисельність працівників матеріального виробництва та їхня кваліфікація;
- ✓ продуктивність праці;
- ✓ якість використовуваної будівельної техніки [2].

При цьому головним джерелом підвищення конкурентоспроможності за рахунок підвищення якості робіт є кваліфікація будівельників та підвищення продуктивності праці. Ріст продуктивності праці при цьому може бути

забезпечений як за рахунок капітальних вкладень, так і за рахунок поліпшення організації виробництва.

У загальному випадку якість кожного будинку та спорудження, що зводяться, заставляється при проектуванні, забезпечується при виготовленні будматеріалів і в процесі виконання будівельно-монтажних робіт, а реалізується в процесі експлуатації.

У практиці управління якістю використовуються, в основному, економічні, адміністративні та соціально-психологічні методи управління якістю продукції. При цьому необхідно виділити, так звані, експертні методи, які останнім часом знаходять все більше застосування в управлінні та підтримці якості в сполученні з іншими методами управління [3].

Важливе значення для ефективного управління має вибір нормативного рівня якості будівельної продукції. Звичайно нормативний рівень якості визначається вимогами ДБН, СНіП та ДСТУ та інших нормативних документів, і цей рівень повинен бути суспільно необхідним, тому що підвищення необхідного рівня якості продукції може виявитися незатребуваним суспільством через високу вартість продукції. Нормативний рівень якості кінцевої продукції будівництва встановлюється на стадіях наукових і експериментальних досліджень, виходячи з вимог рішення соціально-економічних завдань, перспектив розвитку НТП, технічних і економічних можливостей держави. Для кожного сегмента ринку, відповідно до купівельної здатності відносних до нього споживачів будівельної продукції, доцільно встановлювати відповідний йому рівень якості, що задовольняє заданим вимогам вартості будівельної продукції на даному сегменті. Таким чином, у системі показників оцінки якості будівельної продукції доцільно розрізнати:

✓ нормативні рівні технічних показників якості (в основному визначальну міцність використовуваних конструкцій і матеріалів), виконання яких є обов'язковим для всіх сегментів ринку, тому що вони забезпечують необхідну надійність будівельної продукції;

✓ нормативні рівні економічних показників або рівні якості, що рекомендуються для даного сегмента ринку, продукції в основному обмежуються вартістю виробленої будівельної продукції та відображають її естетичні властивості та архітектурні особливості. Інакше кажучи, економічні рівні якості фактично забезпечують рівновагу попиту та пропозиції будівельної продукції на відповідному сегменті ринку та визначаються в основному додатковою вартістю використовуваних при будівництві матеріалів.

Забезпечення якості кінцевої продукції будівництва досягається розробкою та здійсненням комплексу взаємозалежних заходів, розроблювальних на основі вивчення умов і факторів для досягнення стабільного виконання вимог нормативної документації, на етапі формування фактично досягнутого рівня якості цієї продукції. Підтримка досягнутого рівня якості кінцевої продукції будівництва (післявиробнича стадія) полягає в розробці та реалізації заходів,

що дозволяють зберегти фактично досягнутий рівень якості при експлуатації об'єктів протягом заданого періоду в певних умовах.

Таким чином, завдання управління якістю продукції варто сформулювати в наступному виді. Система управління повинна забезпечити якість будівельної продукції повністю задовольняючим вимогам технічних норм при мінімальних витратах на її реалізацію, а також забезпечити економічні норми якості відповідно до вимог споживачів на кожному сегменті ринку.

Список використаних джерел:

1. Сханова С.Э. Медрес Е.Е. Пути повышения конкурентоспособности дорожного строительства в рыночных условиях // Российское предпринимательство. – Москва, 2007. – №10.
2. Чамаев Ш.З., Магдиев А.М. Методы регулирования затрат строительного производства // Транспортное дело России. – 2006. – №10.
3. Всеобщее управление качеством: Учебник для вузов / О.П.Глудкин, Н.М.Горбунов, А.И.Гуров, Ю.В.Зорин / Под ред. О.П.Глудкина. – М.: Горячая линия. – Телеком, 2001. – 600 с.
4. Шаповал М.І. Менеджмент якості: Підручник. – К.: Знання, КОО, 2003. – 475 с.
5. Шевченко О.Л. Якість і конкурентоспроможність продукції, їх місце в стратегії маркетингу // Стратегія економічного розвитку України: Наук.зб. – Вип. 4 / Відп.ред. О.П. Степанов. – К.: КНЕУ, 2001. – С.208-216.